

Leo Nardus

IS DETENTIE HET **VERKEERDE** **MEDICIJN?**

De sleutel naar een
humaner gevangeniswezen

MAKLU

'De graad van beschaving van een land kan men afleiden uit de wijze waarop men omgaat met misdaad en uit de wijze waarop men omgaat met daders' (Churchill)

Toen Leo Nardus na een keurig leven in vrijheid in de gevangenis terecht kwam, werd hij geconfronteerd met negatieve opvattingen en stigmatisering van de gedetineerde. Deze ervaring zette hem ertoe aan om een boek te schrijven dat de lezer inzicht biedt en een lans breekt voor de medemens buiten de vrije samenleving.

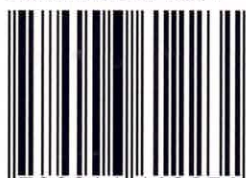
Door niet enkel zijn persoonlijke bevindingen te vernoemen, maar ook getuigenissen van cipiers, vrijwilligers, medegedetineerden, inclusief hun familie, doet hij een poging om de lezer op een neutrale, inzichtelijke, actieve en kritische manier te betrekken bij het gevangeniswezen. Zonder té veel vingerwijzingen, maar enkel en alleen door middel van objectieve vaststellingen die eveneens een gefundeerde wetenschappelijke inhoud hebben, wil de auteur de lezer confronteren met de realiteit van detentie.

Leo Nardus behandelt uiteenlopende onderwerpen zoals internering, forensische zorg, radicalisering, de rol van de advocaat, de cipier, de aalmoezenier, de chronische overbevolking, de hoge zelfmoordcijfers, de drugproblematiek, stakingen, corona binnen de gevangenis, het Scandinavische gevangenismodel, enzovoort. Op die manier wil hij een beter beeld schetsen naar de maatschappij toe opdat er meer transparantie, beter nog, een brug kan ontstaan tussen 'de burger' en het geheimzinnige, onbekende en té donkere gebeuren in de beschimmelde gevangenskelders....

De auteur schenkt extra aandacht aan de gezondheidstoestand van de gedetineerde in de ruimste zin van het woord en benadrukt het belang van preventie. Opvoeding speelt namelijk een cruciale rol in het al dan niet ontwikkelen van delinquent gedrag. Niet zelden was de afwezigheid van een 'geborgen ouderlijk nest' in combinatie met andere factoren de aanzet tot het plegen van criminaliteit. Ten slotte suggereert hij alternatieven en geeft hij opties die kunnen bijdragen aan een humaner detentielandschap.

www.maklu.be

ISBN 978-90-466-1223-1

9 789046 612231 >

Leo Nardus
Is detentie het verkeerde medicijn?
De sleutel naar een humaner gevangeniswezen
Antwerpen-Apeldoorn
Maklu
2023

537 pag. – 16 x 24 cm
ISBN 978-90-466-1223-1
D/2023/1997/39
NUR: 824 en 600
BISAC: LAW026000 en SOC004000
Thema: LNF7, JKV, LAR en LNF

© 2023 Leo Nardus en Maklu-Uitgevers nv

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de auteurs en van de uitgever.

Hoewel bij de realisatie van deze uitgave een zo groot mogelijke nauwkeurigheid en correctheid werd nagestreefd, kan voor de aanwezigheid van eventuele (druk)fouten, onvolkomen- en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden noch de auteur, noch de uitgever hiervoor enige aansprakelijkheid.

Maklu-Uitgevers
Somersstraat 13/15, B-2018 Antwerpen, www.maklu.be, info@maklu.be
Koninginnelaan 96, NL-7315 EB Apeldoorn, www.maklu.nl, info@maklu.nl

Inhoud

DEEL I

Introductie

- 1 Voorwoord
door Jan De Co
- 2 Voorwoord
van de auteur
- 3 De Steen
Bram Vermeul
- 4 Motieven voor
- 5 De negen prin
daagse strafre
- 6 Afkortingen

DEEL II

Klemtoon op

- 7 Gedragsproble
criminaliteit
- 8 *Getuigenis*
Ervaringen van
- 9 Mensen in ar
Bevindingen van
- 10 Invloed van o
- 11 Al dan niet ve
De rol en invloe
- 12 Is crimineel g
Een hersenwete
- 13 Onschuldig to

Inhoud

DEEL I

Introductie

1	Voorwoord <i>door Jan De Cock</i>	11
2	Voorwoord <i>van de auteur</i>	13
3	De Steen <i>Bram Vermeulen</i>	15
4	Motieven voor het schrijven van dit boek	17
5	De negen principes van Beccaria als basis voor het heden- daagse strafrecht	23
6	Afkorting en begrippen binnen het gevangeniswezen	31

DEEL II

Klemtoon op preventie

7	Gedragsproblemen, opvoedingsproblemen, jeugd- criminaliteit en armoede	37
8	<i>Getuigenis</i> Ervaringen van een politieambtenaar met twaalf jaar dienst	51
9	Mensen in armoede versus justitie <i>Bevindingen van het project Praat advocaat</i>	53
10	Invloed van onderwijs op toekomstig crimineel gedrag	59
11	Al dan niet verdergaan op het criminele pad? <i>De rol en invloed van de vriendin en/of moeder op het stopproces bij veelplegers</i>	65
12	Is crimineel gedrag een keuze? <i>Een hersenwetenschappelijke benadering van de vrije wil in de rechtspraak</i>	75
13	Onschuldig tot het tegendeel bewezen is?	95

14	<i>Getuigenis</i>	
	J.V.: Mijn verhaal	103

DEEL III

Achter tralies

15	Fysieke toestand van de gedetineerden	111
16	<i>Getuigenis</i>	
	E.V.H.: Gedetineerden zijn rolnummers voor de gevangenen	123
17	<i>Getuigenis</i>	
	Medische blunder versus psychologische marteling met de dood als gevolg	127
18	Mentale toestand van gedetineerden	131
19	Seksueel grensoverschrijdend gedrag	145
20	<i>Getuigenis</i>	
	K.D.: De veroordeling van de maatschappij en de gevangenisbewakers als veroordeelde wegens zedenfeiten	159
21	De interneringsmaatregel. Verplichte behandeling van gedetineerden met een psychiatrische problematiek	163
22	Zelfdoding in de gevangenis	177
23	<i>Opinie</i>	
	V.H.E.: Zelfdoding in de gevangenis	187
24	<i>Getuigenis</i>	
	F.V.: Poging tot zelfdoding binnen de gevangenis	197
25	<i>Getuigenis</i>	
	D.V.S.: Een zelfmoordpoging binnen de muren	199
26	De correlatie tussen drugs en criminaliteit	201
27	Geen blijvende verbetering zonder opvolging (TANDEM)	205
28	Overbevolking in de Belgische gevangenen	213
29	Krantenartikel HLN: Overbevolking blijft Belgische gevangenen parten spelen: nog meer dan 160 gedetineerden moeten op grond slapen	219
30	Gevangenisontsnappingsen	229
31	Vrouwen achter de tralies	235
32	De cipier: sleutelfiguur of staatsambtenaar?	243

33	<i>Getuigenis</i>	
	R.V.T.: De wil	
34	<i>Getuigenis</i>	
	J.D.S.: In het l	
	koning zonde	
35	<i>Getuigenis</i>	
	D.: Hoe is het	
36	De aalmoezen	
37	<i>Getuigenis</i>	
	Aalmoezenier	
38	De gentlema	
39	Het gras is al	
	Het Scandinavi	
40	Radicaliserin	
41	Gevangene in	
42	<i>Getuigenis</i>	
	E.: Brief van e	
43	De afschaffin	
	COVID-19 in d	
44	Het gevangen	
45	<i>Getuigenis</i>	
	G.: Enkele inc	
46	<i>Getuigenis</i>	
	J.S.: Gevang	
47	Alternatieve b	
48	De Afschaffin	
	Families van ge	
49	De Afschaffin	
	Interview met e	
50	Het belang va	
	gevangenis	
51	<i>Getuigenis</i>	
	Sabine De Bo	
52	Therapeutisc	
	De positieve in	

33	<i>Getuigenis</i>	
	R.V.T.: De willekeur van het gevangenispersoneel	275
34	<i>Getuigenis</i>	
	J.D.S.: In het land der gevangenen waant de cipier zich een koning zonder land	279
35	<i>Getuigenis</i>	
	D.: Hoe is het zover kunnen komen met de cipiers?	283
36	De aalmoezenier: geen sleutelfiguur, maar wel een passe-partout	291
37	<i>Getuigenis</i>	
	Aalmoezenier H.B.	301
38	De gentleman-gangster: witteboordencriminaliteit	305
39	Het gras is altijd groener aan de overkant	309
	<i>Het Scandinavisch exceptionalisme</i>	
40	Radicalisering binnen de gevangenis	329
41	Gevangene in tijden van lockdown	335
42	<i>Getuigenis</i>	
	E.: Brief van een medegedetineerde	341
43	De afschaffing: Aflevering 1	343
	<i>COVID-19 in de Belgische gevangenen</i>	
44	Het gevangenisbezoek: Calvarieberg of werk van barmhartigheid?	359
45	<i>Getuigenis</i>	
	G.: Enkele indrukken van een gevangenisbezoeker-vrijwilliger	365
46	<i>Getuigenis</i>	
	J.S.: Gevangenen bezoeken, een werk van barmhartigheid	367
47	Alternatieve bezoeks vormen: ongestoord en familiaal bezoek	371
48	De Afschaffing: Aflevering 2	379
	<i>Families van gedetineerden in België</i>	
49	De Afschaffing: Aflevering 4	391
	<i>Interview met een ex-cipier</i>	
50	Het belang van cursussen, onderwijs en cultuur in de gevangenen	409
51	<i>Getuigenis</i>	
	Sabine De Bock: Over het belang van cultuur in de gevangenis	415
52	Therapeutische viervoeters	419
	<i>De positieve invloed van dieren op het mentale welzijn van (ex-)gedetineerden</i>	

DEEL IV

Leven na detentie

	425
53 Opnieuw op het rechte pad: herstel en desistance	427
54 Terug naar de samenleving	441
55 <i>Getuigenis</i>	
M.B.: Wij hebben de blik van de 'Ander' nodig	457
56 <i>Opinie</i>	
M.R.: Komt een ex-gevangene bij de bakker	459
57 Herstelrecht en rehabilitatie oftewel restauratieve justitie	463
58 Moderator vzw – Er is meer wat ons verbindt dan ons verdeelt	475
59 De Huizen: de detentie van de toekomst?	483
60 <i>Interview</i>	
"Je voelt je weer mens": transitiehuis voor gevangenen half jaar open, eerste deelnemer weer vrij	491
61 Hulp- en dienstverlening binnen de gevangenis	495

DEEL V

Nabeschouwing

	509
62 Uitleiding	511
63 Finaal besluit	531
64 Tie a Yellow Ribbon – Dawn	535
65 Dankwoord	537

De

IN